

A háztartási villamos hálózaton továbbított internet szolgáltatás okozta zavarok

A nemzetközi rádióamatőr közösség évek óta komoly fenyegetettségként – és számos országban tényleges problémaként – éli meg a 220 vagy 110 Voltos villamos hálózaton keresztül a fogyasztókhoz eljuttatott internetes szolgáltatást (angol rövidítései BPL, PLC v. PLT). A jelek nagy erejű felharmónikusai akár a 150 MHz-ig, de leginkább a 30 MHz-ig terjedő spektrumban, a vételt gyakran ellehetetlenítő rádiófrekvenciás zavart okoznak e szolgáltatások környezetében. A zavar szolgáltatói oldalról az ún. notching technikával mérsékelhető, melynek lényege, hogy – esetünkben – az amatőrsávok frekvenciáira szűrőket építenek be. Az így megvalósított elnyomás (notch) mértékét szabványokban határozzák meg. Földrészünkön az Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság (CENELEC) illetékes a szabványok kidolgozásában, melyek elfogadásáról, ill. kibocsátásáról szavazással döntenek. Magyar tagja a Magyar Szabványügyi Testület (MSZT).

A BPL-ben érdekelt szolgáltatók, a nemzeti távközlési hatóságok és a rövidhullámú spektrum használói – köztük a rádióamatőr szervezetek – között több év óta heves vita folyik arról, hogy a kidolgozandó szabvány milyen mértékű zavaró jel elnyomást írjon elő. Értelemszerűen a szolgáltatók, költségeik mérséklése érdekében kisebb, a spektrumhasználók a megfelelő rádiózás érdekében nagyobb harmónikus elnyomás előírásáért küzdenek.

Ez év nyarára elkészült a pr EN50561-1 sz. szabvány tervezete, melyet immár a második szavazás előtti vitára bocsátottak. A CENELEC-ben a rádióamatőr érdekeket hivatalosan a Nemzetközi Rádióamatőr Egyesület 1. Körzetének (IARU Region 1) elektromágneses kompatibilitással foglalkozó bizottsága, az EMC képviseli. A Friedrichshafen-i Ham Radio keretében ez év nyarán is ülésezett az EMC, ahol többségi szavazással a fenti szabvány támogatása mellett döntöttek. Az EMC indokolása szerint - miután az erőviszonyok miatt nincs lehetőség az BPL-t teljesen ellehetetlenítő szabvány kibocsátására - az elfogadható kiesbbik rossz az, hogy támogatják az amatőr szolgálat számára kedvező kompromisszumokat is tartalmazó szabványt. ***Attól tartanak, hogy ha a prEN50561-1 sz. szabvány tervezet nem kerülne elfogadásra, egy újabb szabvány már kedvezőtlenebb is lehet a rádióamatőrök számára.***

Néhány rádióamatőr szövetség – köztük nagy szövetségek, mint pl. a német DARC – a radikális elutasítás híve és ennek a rádióamatőr internetes fórumokon erőteljesen hangot is adtak. A közelmúltban DL8HCZ német rádióamatőr, aki egyébként a DARC-ot nem képviseli, aláírásgyűjtést indított az interneten a szabvány elutasítása érdekében, melyhez hazai rádióamatőrök is csatlakoztak. Mind a német állampolgári kezdeményezés, mind az EMC tevékenysége nem más, mint lobby tevékenység. A CENELEC-ben csak a tagok, vagyis a nemzeti szabványügyi szervezetek szavaznak. A rádióamatőr szövetségek tehát a saját nemzeti szervezeteiknél képviselhetik érdekeiket.

A BPL szabvány ügyében az MSZT konzultált a MRASZ-szal. Tekintettel a fentiekben vázolt ellentmondásos helyzetre és a rádióamatőr szövetségek között kialakult véleménykülönbségekre ***egyértettünk az MSZT azon felvetésével, hogy hazánk tartózkodjon a szavazáskor.*** A bizonytalan jövőbe kellene látni ahhoz ugyanis, hogy megítélhessük, egy új szabvány valóban rosszabb lehet-e számunkra, vagy nem. Álláspontunkkal nem kívántunk szembe menni az EMC támogató határozatával, de nem is fejeztünk ki támogatást a szabványtervezetre. A CENELEC-ben tehát a magyar tartózkodás nem jelenti a tervezet támogatását.

Ami DL8HCZ kezdeményezését illeti, a MRASZ nem kívánja befolyásolni tagságát abban a tekintetben, hogy rádióamatőreink aláírják-e a tiltakozást vagy nem. Úgy véljük, jelentős gyakorlati hatása, a fentiek tükrében, nem lesz az aláírásgyűjtésnek.

Szerencsére Magyarországon – néhány kísérletezéstől eltekintve - nem jelentek meg BPL szolgáltatók, így a problémát a gyakorlatban nem észleljük és remélhetőleg nem is fogjuk. Harsány tiltakozó akciókkal nem kívánjuk felkavarni a számunkra jelenleg kedvező hazai állóvizet, vagyis nem kívánunk ötletet adni potenciális vállalkozóknak a BPL területén. Szolidárisak vagyunk azonban a BPL zavarásoktól szenvedő külföldi rádióamatőrökkel és támogatjuk az IARU EMC érdekvédelmi tevékenységét. Tájékoztatónkkal segítséget kívántunk nyújtani a helyzet jobb megismeréséhez és az aláírásgyűjtéssel kapcsolatos véleményalkotáshoz.

Budapest, 2012. november 20.

Berzsenyi László, HA5EA